

"GROEN?"

In het spoor van Luc Versteylen"

een boek om te weten hoe het was in het begin.

Karel Michiels schrijft de geschiedenis van de groene beweging in Vlaanderen.

Dat is belangrijk, nuttig en dringend nodig. Hij schrijft vooral over de beginperiode.

Belangrijke stromingen hebben een geschiedenis. Zonder geschiedenis in boeken bestaan ze niet.

Zonder geschriften geen collectief geheugen, geen te koesteren verleden.

Ook geen verleden waartegen men zich kan afzetten, zoals hedendaagse groenen vaak doen.

Er werden lijnen getrokken: lijnen om te volgen en om te buigen. Veranderingen in accenten en stijl, ja,

maar dan wel met kennis van zaken. En met begrip voor de sfeer en toestanden van toen.

Bouwen op het verworvene, om het warm water niet nog eens uit te vinden.

Karel Michiels vult vele pagina's, bijna 300, met wat hij heeft samen gezocht.

Hij schrijft met zijn eigen woorden, maar ook met die van Luc Versteylen, Marjet Van Puymbroeck, Jos Geysels en anderen.

Een boek te lezen door vrienden, sceptici en tegenstanders.

Sommigen zullen zich ergeren, het boek toeslaan.

Groenen -Luc Versteylen op kop- wilden tegen de stroom oproeien, uitdagen, discussie uitlokken.

(Te weinig Vlamingen genieten van het inhoudelijke meningsverschil)

Luc ging vaak te keer tegen Agalev en Groen!

Michiels schrijft: "een moeilijke man met grote gaven".

Michiels beschrijft de prille periode, de sfeer, de acties, maar zegt niet alles.

Er zijn nog te vermelden feiten, conflicten, successen, nederlagen, uitspraken van Luc

en anderen. Het was een boeiende periode. Aan anderen om in de computer te kruipten.

Nu reeds is het een boeiend en politiek belangrijk boek..

In het begin was er vooral de actie- en dadentaal.

De auteur vermeldt en beschrijft de belangrijkste spontane acties van groenen in Antwerpen en Turnhout,

van de Groene Fietsers en Stad voor de Mens.

De actie tegen de aanleg van het duwvaartkanaal; de "Stikstaking" tegen luchtvervuiling in Antwerpen;

de "Vuurke Stook-actie" tegen de loodvergiftiging in Hoboken; het "Grote moet er geen zand zijn gebeuren"

tegen het verknoeien en volbouwen van Antwerpen; de actie "*Bukkejanemisser*" tegen de uitbreiding vliegveld Deurne;

de actie voor het *behoud van het oude Tolhuis*.

(Toen het Tolhuis dan toch gesloopt werd, vroeg een journalist aan Versteylen: "Wat nu, Luc, het tolhuis ligt er, wat ga je nu doen?"

Luc aarzelde even en zei: "De kathedraal in het oog houden".).

Protest met hongerstaking tegen *afbraak Erasmussteeg* in Borgerhout en tegen de *verkaveling van de Arenaweid in Deurne*.

Actie "*de witte kinderdreef*". Luc wou twee rijen bomen planten langs het Albertkanaal tussen Antwerpen en Luik.

De zorg om onze kinderen kent geen taalgrens (pag. 212).

De herlevingsbeweging Anders Gaan Leven vestigt de aandacht op het *belangrijkste milieuprobleem van de toekomst:*

de menselijke eenzaamheid (pag. 216)

Er wordt ook melding gemaakt van andere acties en campagnes rond de Hoge Maey, Doel, dieren mishandeling,

de ecotaksen, het homohuwelijk...

Acties in en rond Turnhout

Ook in Turnhout zat men niet stil.

Michiels wijdt een heel hoofdstuk aan de actie daar die geanimeerd werd door zijn oom Jan.

“Stad voor de Mens” was eerst een actiegroep en werd daarna een partij die reeds in 1976 twee zetels haalde

en in 1982 4 zetels en 14 % van de stemmen.

Maar het begon met acties tegen de bouw van het CC De Warande, tegen de aanleg van de noordelijke ringweg,

tegen het lozen van giftig afvalwater in de Galgenbeek; maar ook voor de opwaardering van de lokale economie,

voor de invoering van een zone 30, voor een fietsenpadenplan en voor herwaardering van stad en dorp als samenlevingsvorm.

Geen woorden maar daden!

Bij het overlopen van deze vooral in de zeventiger jaren gevoerde spontane acties in Antwerpen en Turnhout rijzen vragen.

Wat verbond de actievoerders? Hadden ze een uitgewerkt plan? Een gemeenschappelijk gedachtegoed?

Spraken ze woorden- of dadentaal?

Erich Kitzmüller schrijft in "Basisbewegungen und Machtstrukturen" dat groenen en ecologen zich in het begin uitten

in spontane verspreide acties en dat de behoefte aan een theorie pas later zou ontstaan.

In Vlaanderen huldigden de groenen fietsers en de Anders Gaan Leven Beweging de drie waarden: Soberheid, Samenhorigheid en Stilte, voorgesteld door Luc Versteyleen.

De vraag is echter of de meerderheid van de actievoerders zich verbonden voelden door de beleving van die drie waarden.

M.i. voelden ze zich veel meer verbonden door hun afkeer van de industriële samenleving, die door Versteyleen steeds omschreven werd als "de moderne concurrentie-, prestatie- en consumptiemaatschappij."

Op uitzonderingen na richtten bijna alle acties van de eerste groenen zich tegen toestanden en plannen

verdedigd door vertegenwoordigers van genoemde maatschappij, die allen aanhangers waren van het klassieke economie

die de rijkdom van mens, stad en natie ziet in zuiver monetair-economische termen. Daar waar groenen en ecologen

aandacht besteden aan waarden als natuur, gezondheid, rust, veiligheid, schoonheid, democratie, medemenselijkheid,

vrede, derde wereld), waarden die voor de klassieke economen van geen tel waren

(en nog zijn) omdat ze niet of slechts voor een deel in geld kunnen worden uitgedrukt.

Geen marginaal politiek verschijnsel

Dat een ecologische partij in de industriële wereld waarin we leven steeds een oppositiepartij moet zijn, ook als ze aan de regering deelneemt, is een stelling die ik deel.

Marginaal is ze echter niet. In wezen is het

ecologische denken, en dat blijkt uit bijna al haar acties en stellingnamen, een fundamentele kritiek van de klassieke economie van Adam Smith en David Ricardo en hun volgelingen van liberale, socialistische, communistische, conservatieve en nationalistische signatuur.

Ecologen onderscheiden zich fundamenteel van de andere partijen

door hun streven naar het ontwikkelen van een andere kijk op de rijkdom van mens en natie en op de manier waarop, deze rijkdom gemeten en vergeleken wordt.

Dit wil niet zeggen dat zij het belang van het monetaire,

o.a. voor de herverdeling van welvaart en welzijn, onderschatten.

Aan de bestendige en gesystematiseerde kritiek van de ecologen zal de wereld behoefte hebben zolang zij wil blijven bestaan.

Na het liberalisme en het socialisme treedt het ecologie op de voorgrond.

Nu reeds domineert de ecologische problematiek het politieke denken.

De ecologen wacht een zware taak.

Zij denken aan de opwarming van de aarde, maar weten dat ecologie veel meer omvat.

De slopers van het Tolhuis zagen de winsten. De Groene Fietsers de schoonheid van het stadslandschap. In Deurne rond het vliegveld zagen ze de gevaren en de geluidshinder.

Bij het bekijken van vervoerssystemen, verzekeringsstelsels, energiewinning, intensieve landbouw ... zien ecologen het geheel, ook de minwaarden bij productie, distributie, consumptie. Dit was en is gewoon revolutionair!

Ecologie is geen marginale theorie, maar een fundamenteel nieuw eco-sociaal gedachtegoed.

Het specifieke, het fundamenteel nieuwe van de groene stroming situeert zich in het economische vlak,

niet of minder in het sociale, het ethische en het institutionele,

ook al hebben vele standpunten van groenen eco-sociale, ethische en institutionele dimensies

en spreken zij zich uit over vrijheid, democratie en democratische inspraakrechten;

over rechtvaardigheid en sociale solidariteit tussen mensen en naties.

Op deze gebieden zijn groenen eventueel vooruitstrevend, maar zijn ze niet nieuw en staan ze niet alleen.

Hun breuk met de traditionele richtingen ligt in het economische vlak.

Zij weten dat het ongenueanceerde klassieke economische denken levensbedreigend is.

Speels, niet statutair

De groenen in Vlaanderen uitten zich in hun ludieke en andere acties.

Grote diepgaande debatten werden niet gehouden. Ook niet over de keuze van de drie basiswaarden.

Waarom "soberheid, stilte en samenhangigheid"?

Luc Versteyleen is een man met bijzondere gaven. Een dichter die aan politiek doet.

Hij kon en kan ontroeren en mensen doen lachen.

Veel groene vrienden begrepen niet dat je iemand met het hart van een dichter niet in een statutair gareel kan doen lopen.

Met een dichter moet je leven...

Wat Michiels o.a. niet vermeldt

Het boek van Karel Michiels vormt een basis voor een geschiedenis van het groene denken in Vlaanderen.

Tientallen namen worden vermeld. Vooral leden van beweging, partij en Stad voor de Mens.

Sommigen zullen geneigd zijn dingen te preciseren, het verhaal aan te vullen.

Michiels zegt niets over het Congres van Mechelen van 19 september 1981

waarop meerdere actiegroepen, milieumilitanten, o.a. de Wielewaal uitgenodigd waren.

De aanwezigen stonden voor de keuze: een overkoepelend comité oprichten of Agalev vertrouwen schenken.

De meerderheid koos voor het laatste. Agalev mocht de kiesstrijd aangaan.

In november 1981 haalde Agalev drie zetels in het Parlement.

Karel Michiels schrijft niet dat dit gebeurde met een budget van 171.000 frank, een kleine affiche en een roodbruin strooibiljet in de vorm van een herfstblad (uitgesneden) met als tekst

"In deze late herfst verliezen de bomen hun bladeren, de partijen hun lauweren, maar niet hun streken. Heb lef, stem Agalev."

Dit strooibiljet had een enorm succes.

Voorheen was druk uitgeoefend om niet op te komen onder de naam Agalev

maar onder de Antwerpse Eenheidslijst ELA, onder "Stad voor de Mens" in Turnhout en Gent, en onder "Dijlepaard" in Leuven.

Veel leden van Agalev waren relationeel ingesteld en geneigd aan deze druk toe te geven. Gelukkig deden ze het niet.

Het zou het einde geweest zijn van een mooi begin.

Karel Michiels heeft kritiek op leden van Agalev, o.a. op parlementsleden.

Er zijn preciseringen nodig en aanvullingen, die het beeld van de groene beweging in Vlaanderen kunnen vervolledigen.

Dit is een uitnodiging aan lezers om in hun computer te kruipen of te schrijven.

Dit boek gaat vooral over de beginperiode. Ook over de later geschiedenis moet er worden geschreven.

Michiels geeft een flinke aanzet. Hij schrijft over de ideeën, gebeurtenissen, personen, spanningen, over het leven van een beweging/partij.

Zijn vraag is niet of Agalev haar structuren aanpast om een "echte" partij te worden.

De vraag die Vlaamse politicologen heeft beziggehouden.
Michiels opent een ruim gezichtsveld. Dat is één van zijn verdiensten.
Zijn boek is ook vlot te lezen.

Ludo Dierickx
Juni 2008

**"GROEN ?
In het spoor van Luc Versteylen"
Houtekiet Antwerpen 2007**